



Bystyreprogram

Partiet Sentrum Bergen

2023-2027



Innholdsfortegnelse

UTENFORSKAP, MANGFOLD OG BÆREKRAFTSMÅL	2
FELLESKAP, INKLUDERING OG LIKE MULIGHETER FOR ALLE	2
LHBTI+-PERSONERS RETTIGHETER	2
KAMPEN MOT RASISME	3
MENNESKER MED FUNKSJONSNEDESETTELSER	3
BERGEN KOMMUNE SKAL BLI EN BPA-KOMMUNE (BRUKERSTYRT PERSONLIG ASSISTENT)	4
FATTIGDOM OG ØKONOMISK UTENFORSKAP	5
EN ANSVARLIG FLYKTNINGEPOLITIKK	5
KLIMA, NATUR & MILJØ	6
NATUR, GRØNTOMRÅDER OG BIOLOGISK MANGFOLD	6
GJENBRUK OG GJENVINNING (SIRKULÆRØKONOMI)	7
SAMFERDSEL	7
KOLLEKTIV	7
VEG	8
SJØFART	8
BYUTVIKLING	8
BOLIGPOLITIKK	9
GRØNN NÆRINGSPOLITIKK	10
OPPVEKST OG UTDANNING	12
BARSEL OG SMÅBARN	12
GOD OMSORG	12
BARNEVERN	13
UTDANNING	13
GRUNNSKOLE	13
SKOLEHELSETJENESTE	14
STUDENTBYEN BERGEN	15
HELSE OG OMSORG	15
ELDREOMSORG	16
PSYKISK HELSE	17
RUSPOLITIKK	18
FASTLEGEORDNINGEN OG LEGEVAKT	19
KVINNEHELSE	19
SVANGERSKAP, FØDSEL OG BARSEL	19
BARNES HELSE	20
FRIVILLIGHET, KULTUR, AKTIVITET OG TRO	21
GODE RAMMEBETINGELSER	22
MØTEPLASSER	22
KULTUR	23
IDRETT OG FRILUFTSLIV	23
TRO- OG LIVSSYNSPOLITIKK	24

Utenforskap, mangfold og bærekraftsmål

Partiet Sentrum setter mennesker og bærekraft først. Vi bygger vår politikk på menneskerettighetene og FNs bærekraftsmål. Vi ønsker en bærekraftig utvikling som tilfredsstillende dagens behov uten å ødelegge fremtidige generasjoners muligheter og behov.

Vi er blokkuavhengige og livssyns åpne. Vi vil ha et rettferdig samfunn med plass til alle. Mennesker er en ressurs og mangfold en styrke.

Sammen med klimaendringene, er voksende utenforskap vår tids største samfunns- og bærekraftsutfordring. Det gir fravær av håp og mangel på muligheter til å endre egen situasjon. Samfunnet mister verdifulle ressurser.

Partiet Sentrum vil stå opp mot all form for diskriminering. Kampen mot utenforskap, for like rettigheter og muligheter for alle, er vår sak nummer én.

Fellesskap, inkludering og like muligheter for alle

Partiet Sentrum fremmer verdien av mangfold. Alle mennesker har behov for anerkjennelse, respekt og tilhørighet. Samfunnet må bygge på styrken av at vi er forskjellige, har ulike evner og egenskaper.

Fellesskapet må være et rom der alle kan være seg selv. Vi vil sikre at alle mennesker får et godt og rettferdig grunnlag for å leve livet sitt. Å skape god livskvalitet for alle handler grunnleggende om menneskerettigheter og sosial rettferdighet.

Partiet Sentrum vil:

- øke kunnskapsnivået om nasjonale minoriteter.
- at kommunen skal nedsette flerkulturelt råd etter modell av eldreråd og råd for mennesker med nedsatt funksjonsevne. Rådet skal blant annet involvere nasjonale minoriteter.
- forebygge digitalt utenforskap gjennom gratis opplæring i grunnleggende digital kompetanse for de som trenger det.
- sikre at de som ikke kan benytte seg av digitale tjenester gis mulighet for fysiske møter for å få utført tjenester.

LHBTI+-personers rettigheter

I Bergen skal alle føle seg trygge og få rettighetene sine oppfylt uavhengig av seksuell orientering, kjønnsidentitet og kjønnsuttrykk. Som en del av Rainbow City Network er det naturlig at Bergen flagger høyt og tydelig at den står opp for livene til skeive. Partiet Sentrum vil jobbe for å bekjempe all undertrykking og diskriminering av skeive i byen vår.

Partiet Sentrum vil:

- sørge for at en ny handlingsplan for kjønns- og seksualitetsmangfold i Bergen blir realisert, med konkrete tiltak og midler som følger disse

- sørge for kjønnsnøytrale toaletter i tillegg til vanlige kjønnsdelte toaletter i alle kommunale nybygg
- styrke helse- og behandlingstilbudet til transpersoner i kommunehelsetjenesten
- etablere en helsestasjon for kjønns og seksualitetsmangfold i Bergen, og et komplett behandlingstilbud for personer med kjønnsinkongruens, inkludert medisinsk behandling
- legge til rette for økonomisk støtte til lokale skeive organisasjoner
- at de som er i en overgang under kjønnskifte ikke må miste retten til identifikasjonspapirer i overgangsperioden
- legge føringer for mangfold (etnisitet, kjønn, LHBTI, mm.) blant operativt og synlig politipersonell
- støtte opp om selvmordsforebyggende tiltak blant LHBTI+-personer.
- styrke kompetansen og kunnskapen om LHBT-personer i BUP - for mange som ikke skjønner virkelighetene skeive lever med.
- sørge for at LHBT+-personer med kronisk sykdom/nedsatt funksjonsevne blir sett og hørt.

Kampen mot rasisme

Rasisme skaper avmaktfølelse, kan gi negative helseeffekter og hemme skoleprestasjoner, videre utdanning og arbeidsmuligheter. Lokalmiljø, sivilsamfunn og arbeidsliv må arbeide med å fjerne all trakassering. Eksempelvis medfører diskriminering i ansettelsesprosesser at kvalifiserte personer med minoritetsbakgrunn har vanskeligere for å komme seg inn i arbeidslivet. Det utfordrer grunnleggende likhetsidealer i det norske samfunnet og må tas alvorlig.

Partiet Sentrum vil:

- bryte ned barrierer som gjør at ikke alle har like god tilgang til mulighetene i samfunnet.
- innføre anonyme søkeprosess til kommunale stillinger slik at alle har lik mulighet til å komme inn på intervju
- at lokale politikere skal ha mot til å påpeke rasisme der det skjer, og bruke sin makt og innflytelse til å motarbeide den.
- aktivt jobbe mot og sette fokus på hverdagsrasisme.

Mennesker med funksjonsnedsettelse

Partiet Sentrum arbeider for et funksjonsfremmende og universelt samfunn. Alle mennesker skal få bidra med sine ressurser. Vi vil ha et arbeidsliv hvor alle kan delta i et mangfoldig fellesskap.

Vi vil gjøre hverdagen enklere for familier som har barn med alvorlig sykdom, skade eller funksjonsnedsettelse. Et tydelig lovverk som sikrer pårørende og omsorgspersoner rett på omsorgsstønning må på plass, frem til så er skjedd, må kommunen være tydelig på lokal praksis.

Partiet Sentrum vil kjempe for å få CRPD (FN-konvensjonen om rettigheter til mennesker med nedsatt funksjonsevne) inn i menneskerettighetsloven. Frem til det er gjort nasjonalt, vil vi legge disse rettighetene til grunn lokalt. Vi vil at alle skal ha like gode og reelle muligheter

til personlig utvikling, deltakelse og livsutfoldelse. Retten til å bestemme over eget liv skal styrkes.

Partiet Sentrum vil:

- at flere med funksjonsnedsettelse skal gis mulighet for et arbeid som oppleves meningsfullt, for arbeidsrettede aktiviteter og dagtilbud.
- at kommunen utarbeider konkrete planer for universell utforming av alle kommunale bygg og årlig følger opp dette i budsjettbehandlingen.
- at barnehager og skoler settes i stand til å sikre at elever med funksjonsnedsettelse får oppfylt sin lovfestede rett til inkluderende undervisning, tilpasset opplæring og spesialundervisning.
- at pårørende og omsorgspersoner som yter særlig tyngende omsorgs- og pleieoppgaver, som ellers måtte ha vært utført av kommunen, har rett til omsorgsstønad.
- ha ledsagerbevis uten aldersgrense, gyldig i både offentlig og privat sammenheng
- at alle bedrifter som tar imot offentlig støtte blir påbudt å ha ledsagerordning
- ha universelt utformede lekeplasser, barnehager, skoler og andre offentlige bygg.
- sikre rettigheter til alle med nedsatt funksjonsevne gjennom å gjøre CRPD til lokal praksis i kommunen.
- bedre den generelle tilkomsten rundt omkring i Bergen by inkludert bydelene, spesielt overgangsfelt, restauranter, kollektivtransport og på bybanen.

Bergen kommune skal bli en BPA-kommune (Brukerstyrt personlig assistent)

Brukerstyrt personlig assistent er en ordning som skal fungere som et likestillingsverktøy for at alle skal ha lik mulighet til å delta i samfunnet. For at ordningen skal fungere best mulig som et frigjøringsverktøy for den enkelte må stoppeklokken fjernes og brukerens behov settes i fokus. På den måten styrkes selve intensjonen med ordningen.

- fjerne begrensning av BPA brukers rett til å ta med assistenten ut av kommunen
- sørge for at brukerstyrt personlig assistent (BPA) blir et reelt likestillingsverktøy for alle som har et assistansebehov i både barnehage/skole, i jobb, i hjemmet og under fritidsaktivitet, rehabilitering.
- *At det skal være mulig å bake inn helsehjelp inn i BPA-ordning, for å tilby en helhetlig tilbud der vedtakseier er og avlaste kommunale helsetjenester som f.eks hjemmesykepleie*
- at kommunen ikke skal ta egenandel på BPA eller andre velferdstjenester
- innføre en felles finansiering og standard for BPA for hele Bergen og vurdere sentralisert saksbehandling
- at bydelene skal ha lik tildelingspraksis på BPA, i betydningen at bydelene som gir mindre enn et tilstrekkelig antall bistand timer, skal måtte legge seg på linje med bydelene som gir et høyere antall
- at kommunen sikrer at alle som har rett til BPA får tilstrekkelig antall assistanse timer til å leve et selvstendig og likestilt liv og delta i samfunnet
- Opplæringsvakter for nye assistenter skal ikke gå av timesvedtaket, men dekkes på lik linje som nyansatte i offentlig sektor
- at alle skal få assistansen en har behov for uavhengig av kjønn.
- saksbehandlere må følge bestemmelsene i CRPD.

- sikre at studenter som bor i Bergen har like rettigheter som de som er folkeregistrert i kommunen.

Fattigdom og økonomisk utenforskap

Et økende antall barn vokser opp i vedvarende lavinntekt i Norge. Fattigdom begrenser valgmuligheter og innflytelse på livssituasjon og samfunnsdeltakelse.

Lave inntektsmuligheter øker belastningen på familieliv, relasjoner og helsesituasjon. Dårlige og dyre utleieboliger, økt prisvekst og høye strømpriser forsterker vanskelighetene og medfører flere "nyfattige."

Manglende tilknytning til arbeidslivet er hovedårsaken til fattigdom. Å sørge for at flest mulig er i arbeid og har en bærekraftig inntekt er det viktigste virkemiddelet for å få mennesker ut av lavinntekt.

Partiet Sentrum vil:

- jobbe for å redusere antall husholdninger med vedvarende lavinntekt.
- lovfeste kommunale planer for å forebygge og bekjempe barnefattigdom.
- holde verdier i egen bolig konsekvent utenfor beregning av sosialhjelp.
- at de som trenger det skal gis bistand til ferie og fritidsaktiviteter.
- øke innsatsen overfor unge som verken er i utdanning eller arbeid.
- øke grensen for bostøtte, bør beregnes etter nettoinntekt (ikke brutto)
- at Bergen ikke skal gi fratrukk i bostøtte i måneder med tre utbetalingsdager
- sørge for at alle har en anstendig og trygg inntekt som det er mulig å leve av uavhengig av arbeidsevne
- sørge for at hjemløse i Bergen får tak over hodet og dekket grunnleggende behov
- målrettet tiltak rettet mot økonomisk
- innføre kommunal bostøtte for de med lav inntekt
- oppfordre bydelene til å gi praksis til unge voksne som mangler jobb, for eksempel i eldreomsorgen

En ansvarlig flyktingepolitikk

Partiet Sentrum vil aktivt jobbe for en ansvarlig og respektfull flyktingepolitikk, både i praktisk politikk og i retorikk. Flyktninger kommer fra utrygghet, og skal føle seg trygge i norske lokalsamfunn.

Felles språk er den viktigste forutsetningen for menneskelig kontakt, vennskap, kulturforståelse, skolegang og arbeidsliv. For fullverdig deltakelse i arbeidslivet er det avgjørende med norskopplæring på arbeidsplasser, voksenopplæring samt muligheter for videregående skole og høyere utdanning.

Likeverdig deltakelse i kultur og fritidsaktiviteter skaper felles forståelse av samfunnets verdier og er inkluderende.

Partiet Sentrum vil:

- tilpasse opplæring og innføring i norsk og samfunnskunnskap for alle flyktninger, også etter endt introduksjonsprogram for de som trenger det.
- gi kulturtilpassede introduksjonsmoduler og foreldreveiledning på morsmål.

- ha tilgjengelige barnehageplasser med løpende opptak.
- tilby arbeidskvalifiserende kurs med kort vei til arbeidsmarkedet.
- opprette mentorordning med veiledning i hverdagslivet, gjerne i samarbeid med lokale organisasjoner.
- sikre egnede boforhold som fremmer integrering.
- sikre god helsehjelp uavhengig av oppholdsstatus.
- sikre raskere bosetting av flyktninger i Bergen kommune uavhengig av opprinnelsesland.
- la papirløse flyktninger få tilgang på helsehjelp, og mulighet til å ta utdanning og arbeid i Bergen kommune.
- sørge for at trygge rammer for LHBTI-personer på mottak
- ingen diskriminering mellom ulike flyktninggrupper, feks i kollektivtilbud
- være en foregangsby på mottakelse av flyktninger med nedsatt funksjonsevne
- ta imot minst Bergen sin del av flyktninger FN spør Norge å ta imot

Klima, natur & miljø

Klimakrisen er vår tids største utfordring. Den truer både mennesker, natur og det biologiske mangfoldet. Partiet Sentrum vil at Bergen leder an i en forsterket klimainnsats som tar klimautfordringene på alvor. Vi må kutte mer i klimagassutslipp og verne om vår dyrebare natur og grøntområder.

Bergen skal redusere direkte utslipp med 90 prosent innen 2030 sammenlignet med 2009-nivå. Det krever at vi har folkevalgte politikere som evner å prioritere virkningsfulle klimatiltak. De faktiske rammebetingelsene danner grunnlaget for valg og prioriteringer som må tas for å levere bærekraftige tjenester. Partiet Sentrum vil jobbe for en offensiv og rettferdig klima- og miljøpolitikk.

Partiet Sentrum vil at Bergen kommune skal prioritere å følge vedtatt klimaplan og være en foregangskommune for å nå bærekraftsmålene.

Natur, grøntområder og biologisk mangfold

Naturmangfoldet er noe av det viktigste vi har. Dessverre er det under kraftig press fra blant annet massiv nedbygging og klimagassutslipp. Partiet Sentrum vil prioritere flere grøntområder og parker i byen vår, og naturen må vernes om.

Partiet Sentrum vil:

- at all ny byutvikling og utbygging foregår i allerede bebygd areal
- verne om alle grøntområder i byen vår
- øke driftsstandarden i parkene
- jobbe for å etablere flere nye parker og grøntområder
- bevare byfjellsgrensen
- plast og rydding av strandlinje i Bergen kommune (inkludere skole og barnehager) (gi selskaper incentiver for å få ansatte med på innsats) - f.eks Ungjobb

Gjenbruk og gjenvinning (sirkulærøkonomi)

Bærekraftig forbruk og produksjon handler om å gjøre mer med mindre ressurser. For å nå målene om lavutslippsøkonomi og et bærekraftig forbruks- og produksjonsmønster må ressurser brukes effektivt for å gi samfunnet høyest mulig verdi og gi lengst mulig nytte. Dette kan oppnås gjennom design for forlenget levetid, økt gjenbruk, reparasjon, oppgradering og materialgjenvinning.

Utvikling mot en sirkulær økonomi vil gi grunnlag for økt konkurransekraft i etablerte virksomheter samtidig som det skapes nye lokale næringsvirksomheter og arbeidsplasser.

Partiet Sentrum vil:

- at kommunen skal ha en handlingsplan for sirkulær økonomi og gjenbruk.
- at kommunen stimulerer til utlånsordninger (BUA) og tilbyr møteplasser for lokalt samarbeid som bygger opp under sirkulærøkonomi og utvikling av klimavennlig og bærekraftig næringsliv.
- gjennomføre tiltak rettet mot ansatte, skoler og barnehager for å stimulere til økt kildesortering, gjenbruk og reparasjon.
- at kommunens innkjøpsregler gir rom for å anskaffe brukte møbler og utstyr
- forbedre vrakpantordningen for miljøskadelige produkter, slik som f.eks oljeovner
- Utvikle samarbeid mellom frivillige hjelpeorganisasjoner og matbutikker/restauranter, for å redusere matsvinn.
- Forbedre gjenvinningsbuss - gi tilbud til beboere som ikke har bil mulighet for å levere større avfall. Etablere en bestillingsordning for henting av skrot - skjema på nettsiden.

Samferdsel

Partiet Sentrum vil øke satsingen på utvikling av gang- og sykkelveier, universell utforming av kollektivtransport og muligheter for å komme seg rundt i kommunen med el-bil. Vi vil arbeide for at prisene på kollektivreiser skal holdes på et nivå som gir alle muligheten til å reise kollektivt.

Bergen er Vestlandet sin hovedstad og en må gjennom partnerskap mellom kommune, fylke og stat sikre utbygginga av bybanen, videreutvikle kollektivtilbudet og oppruste nødvendige flaskehalser slik at kommunikasjonen internt, og inn og ut av Bergen blir bedre.

Partiet Sentrum vil:

Kollektiv

- at alle tilbud skal ha universell utforming som sikrer lik tilgang til tilbudet, og gjøre bybanen og busser mer tilgjengelig for rullestolbrukere.
- ha utslippsfrie turistbusser i Bergen og omegn.
- bruke offentlige innkjøp til å fremme bruk av nullutslippsteknologi innen transport.
- at fotgjengere, syklistene og kollektivt skal ha hovedprioriteten i utvikling av bybildet.
- øke kapasiteten for kollektivtilbudet i Bergen .
- jobbe for gratis kollektivtransport for alle, men i første omgang innføre frikort for ulike grupper som lavinntektsfamilier, minstepensjonister, nyankomne flyktninger, nedsatt funksjonsevne inkludert ledsagere med mer.

- at bybanen til Åsane blir en realitet
- legge til rette for plan for bybane til laksevåg/loddefjord som tar hensyn til bybildet.

Veg

- støtte innføring av vegprising som er mer rettferdig enn dagens bompengesystem.
- fremme K5 mellom Bergen og Voss for å sikre rassikker veitrase
- sikre realisering av jernbanetrase etter alternativ K-5 mellom Bergen og Voss.
- bygge ut pendlerparkering i bydelene for å bidra til bruk av mer kollektiv inn til sentrum, og tilrettelegge pendlerparkering for enkeltbilletter.
- satse på ringvei øst for å avlaste trafikken gjennom sentrum og Danmarks plass, samt bidra til mindre forurensning.
- legge til rette for nødvendig utbygging av elbil-ladere i kommunen.

Sjøfart

- Få lokalbåter (Askøy-Bergen) på batteri.
- møte Cruisenæringen og samarbeidspartnere med tydelige klimakrav, og sette krav om landstrøm.
- Jobbe for at turistskatt blir innført som ei nasjonal ordning der disse inntektene blir øremerket tilrettelegging av infrastruktur for turismen som reduserer slitasje i naturen og reduserer utslippene
- Jobbe for at alle havnene har samme regelverk med krav om miljøteknologi ombord i båtene.
- Jobbe for å kommersialisere nullutslipp teknologi som gir sjøfarten klimanøytral og kommersielt lønnsomt.
- Gjøre Bergen ledende i å støtte opp under og få en samlet plan for miljøvennlige tiltak på hamnene i Vestland.
- Viktig å prioritere flyttingen av containerhavnen bort fra dokken, for å frigjøre areal i sentrum for nærings- og boligformål.

Byutvikling

Partiet Sentrum vil arbeide for en inkluderende, menneskevennlig og trygg by. Vi vil arbeide for økonomisk, miljømessig og sosial og bærekraft. Gjennom deltakelse, samarbeid og god arkitektur skal byen bidra til trivsel, og gi attraktive, funksjonelle og universelt utformede bygninger og uterom.

Partiet Sentrum vil:

- at kommunen utarbeider arealregnskap og natur regnskap som grunnlag for beslutning i arealbruk og planarbeid.
- bidra til rene vannveier, slik at ikke havet blir endepunkt for forurensning.
- at kommunen optimaliserer utnyttelsen av eksisterende bygg og at det alltid skal vurderes gjenbruk/rehabilitering av bygg før det fattes nye, store investeringsbeslutninger.
- at ved kommunale nybygg og renoveringer skal energiøkonomisering og fornybar energiproduksjon være sentralt.

Mål for utvikling av byen vår

En by som setter menneskelige behov i sentrum

- Legge til rette for at mennesker som bor i byen, og i lokalsamfunn i byen, kan delta i planprosesser og påvirke forhold i eget nærmiljøet og i byen som helhet
- Sørge for at universell tilgjengelighet hensyntas i all arealplanlegging i Bergen.

En by med gode byrom og møteplasser

- Bergen skal ha et mangfold av gode byrom med velfungerende forbindelser imellom.
- Gode fellesskapsløsninger forutsetter universell utforming. Også parker og grøntområder skal være tilgjengelige for alle.

En by med varierte og gode bomiljøer

- Et variert boligtilbud, med inkluderende og tilgjengelige nabolag, med kort avstand til grønne uterom, kollektivtransport og gang- og sykkelveier.
- Skoler og barnehager, og nærings- og servicetilbud integreres i nabolaget.
- Et variert boligtilbud tilpasset ulike boformer. Dette kan være kollektiv- og generasjonsboliger, selvbyggerboliger og byøkologiske boligprosjekter.
- Nyskapende boligkonsepter vil kunne gi mer inkludering, nabofelleskap og deling og motvirke ensomhet.

En by med funksjonsblanding og flerbruk, kreativitet og nye næringer

- Flerbruk, sambruk og funksjonsblanding er viktig for en bærekraftig byutvikling, og kan gi en bedre arealutnyttelse. Et bygg kan for eksempel ha både næringer, kunnskapsbedrifter, servering og kulturtilbud under samme tak.

En grønn by

- Solcelle panel & gress/planter på taket
- Belønning for å tenke grønt
- Flerbruk av arealer fornybar energi
- Sambruk
- Hvordan bruke byens arealer for å bevare biologisk mangfold
- Vindmøller på lyktestolper

Boligpolitikk

Alle mennesker trenger et sted å bo. Barn og unge trenger stabilitet og forutsigbarhet, og bør slippe stadige flytteprosesser. Bergen blir en stadig dyrere by å bo i, for både huseiere og leieboere. Bolig har blitt en knapphetsressurs, og et spekulasjonsobjekt for investorer. En ny kurs for boligpolitikken må vedtas i Stortinget, men frem til det er gjort, må Bergen kommune legge til rette for at Bergen-borgere kan bo trygt og stabilt innen rammen for egen økonomi.

Partiet Sentrum vil:

- At det skal stilles krav om en vesentlig andel leie til eie -leiligheter i alle store nye boligprosjekt
- Legge krav om blandet størrelse på leiligheter i alle nye store boligprosjekt. Store leiligheter skal ikke bygges tilrettelagt for oppdeling eller delutleie.
- Vurdere å legge inn krav om en andel kommunale leiligheter i nye, store byggeprosjekt.
- At kommunen skal føre aktivt tilsyn med private utleiere

- Opprette kommunale incentivordninger for energieffektivisering av utleieboliger, slik at ikke leietakere med svak økonomi må bære hovedbyrden av høye strømpriser
- Øke promillesatsen på eiendomsskatt for de dyreste boligene, og øremerke pengene fra dette til bostøtte og oppgradering av de kommunale boligene
- Kapital i form av egen bolig skal ikke kreves realisert for å få utbetalt sosialhjelp. Ingen skal måtte selge boligen for å kunne kjøpe mat.
- at størrelsebehov og universell utforming tas med i beregningen av bostøtte
- Stille krav om universell utforming i alle eksisterende og nye kommunale boligprosjekter
- Arbeide med tiltak for at det skal være enklere å få leiekontrakter med lengre varighet, slik at borgere som ikke har mulighet til å kjøpe egen bolig, slippe stadig flytting.
- Øke antallet kommunale boliger, og fordele dem over flere strøk i byen.
- Kvalitetssikre kommunale boliger, særlig for familier med barn. Barn i kommunale boliger skal ikke flyttes på tvers av skolekretser. Om nødvendig, skal familien kunne bli boende i boligen til barnet er ferdig på skolen.
- Øke tempoet i utbygging av nye studentboliger i Bergen, slik at minst 3500 nye studentboliger blir klare i løpet av perioden.
- bygge ut betraktelige flere universell utformede studentboliger som er fysisk tilgjengelig for alle

Grønn næringspolitikk

Næringspolitikken skal stimulere til økt verdiskapning, flere arbeidsplasser og et godt handels- og servicetilbud til kommunens innbyggere og tilreisende. Det må satses på nyskapende, grønn næringspolitikk for å oppnå det nasjonale målet om 55 prosent utslippskutt innen 2030, og samtidig skape konkurransekraft for næringslivet.

Fram mot 2030 skal Bergen kommune redusere klima- og miljøfotavtrykket vesentlig fra innkjøp og bruk av varer og tjenester. Kommunen har, som en betydelig innkjøper, mulighet til å legge føringer for sirkulære og miljøvennlige løsninger. Tydelige målsettinger om klimaavtrykk og utslippsnivå vil gi gode insentiv for leverandører og tilbydere.

Partiet Sentrum vil:

- gjøre det enklere for mindre, lokale bedrifter å kunne konkurrere om leveranser til kommunen
- at samarbeidet med ulike næringsforeninger og senterforeninger styrkes
- at Bergen kommune bruker sin innkjøpsmakt til å styrke et bærekraftig næringsliv.
- at Bergen kommune bruker sin innkjøpsmakt til å styrke et lokalt og bærekraftig landbruk på vestlandet.
- at kommunen satser mer på realisering av grønn vekst- og utviklingsstrategi.
- gjøre Bergen kommune attraktiv for nyetableringer gjennom effektive og raske planprosesser.
- at kommunen jobber aktiv med næringsutviklingsarbeid som del av lokalsamfunnsutviklingen
- at kommunen skal benytte reguleringsplaner og andre tiltak for å stimulere private utbyggere til energieffektivisering og å etablere nye fornybare energikilder.

- at bærekraft og innovasjon skal vektlegges for kommunale innkjøp og i tjeneste anbud.
- at samarbeidet med ulike næringsforeninger og senterforeninger styrkes
- at Bergen kommune gjennomfører en kartlegging av næringslivets kår i Bergen, ved å innhente informasjon fra næringslivets store og små aktører, og på bakgrunn av denne utarbeider og vedtar en grønn vekst- og utviklingsstrategi
- At Bergen kommune skal være en forutsigbar og pålitelig samarbeidspartner for næringslivet i byen
- at dialog og samarbeid med næringslivet er forankret i Bergen kommunes administrative og politiske ledelse
- invitere lokalt næringsliv til grønt næringsutvalg på bydelsnivå, for samarbeid med bydelen og lokalt næringsliv om grep som kan fremskynde det grønne skiftet i nærmiljøet
- gjøre Bergen kommune attraktiv for nyetableringer gjennom raskere og mer effektive planprosesser, som samtidig ikke går på bekostning av nødvendige høringer og konsekvensutredninger
- at bærekraft og innovasjon skal vektlegges for kommunale innkjøp og i tjeneste anbud
- jobbe for at håndverkere, varelevering og andre næringsdrivende skal kunne operere i hele byen
- stimulere næringslivet til å i større grad ta imot lærlinger og ansette personer med nedsatt funksjonsevne
- gi miljø rabatter i form av reduserte byggesaksgebyrer til ENØK og klimatiltak
- sikre gode og forutsigbare rammevilkår som håndheves for utelivsbransjen
- sikre at kommunenes penger ikke er investert i atomvåpen eller miljø-ødeleggende selskaper. Kommunens penger skal heller ikke være investert i bedrifter delaktig i okkupasjonen av Palestina, Kashmir, Ukraina eller annen folkerettsstridig krigføring.
- At Bergen kommune skal kreve åpenhet om eierstrukturer for alle selskaper de har avtaler med og fondsinvesteringer i for å motvirke bruk av skatteparadiser
- at kommunen utvikler alkoholpolitiske planer som sikrer at skjenking skjer i universelt utformede lokaler og at alle ansatte på skjenkesteder får opplæring, for å forhindre at funksjonshemmede nektes adgang eller skjenking på grunn av funksjonsnedsettelsen.

Oppvekst og utdanning

Partiet Sentrum mener at det viktigste vi gjør som lokalsamfunn er å sørge for at alle barn og unge har et trygt og godt oppvekstmiljø med lik rett til god omsorg, helsetjenester, gode og trygge boforhold, deltakelse i lek, fritidsaktiviteter og en inkluderende og god utdanning. Dette bør bety i praksis at det finnes et tilbud til helsestasjoner i alle de åtte bydelsknutepunktene. Velferdstjenester og utdanning rettet mot barn og unge skal være eid og driftet av offentlige, frivillige eller private ideelle aktører.

For barn og ungdom med funksjonsnedsettelse er BPA i alle livsfaser viktig. Selvstendighet uavhengig av alder er en forutsetning for å leve gode liv. I Bergen i dag er det mange barn og unge som får avslag på BPA fordi kommunen mener det er foreldrenes jobb. Partiet Sentrum vil jobbe for å sikre tilbudet for denne gruppen.

Barsel og småbarn

Småbarnsfasen kan være både vakker og krevende, gjerne i skjønn forening. Partiet Sentrum vil at Bergen skal være en trygg by å vokse opp i for alle små. De fysiske omgivelsene skal være trygge. Familier som sliter skal få hjelp, enten det gjelder økonomisk situasjon eller andre utfordringer. Alle familieformer skal oppleve valgmulighet for organisering av familielivet.

Partiet Sentrum vil:

- innføre løpende barnehageopptak med plassgaranti
- Bevare Natlland Oppvekststun eller styrke Sædalen Barnehage som spesialbarnehage for hørselshemmede
- at det skal være helsestasjoner i alle de 8 bydelene
- Stille krav om flerkulturell kompetanse i barnehager, slik at kommunikasjonen med foresatte skal være trygg og tydelig
- at barn og foreldre med nedsatt funksjonsevne skal være prioritert ved tildeling av barnehageplass

God omsorg

Omsorg for og oppdragelse av barn og unge er foreldrenes ansvar. Av og til trenger voksne hjelp til å håndtere og hjelpe barnet eller ungdommen sin. Derfor er det viktig å styrke familievernkontorene.

Tidlig innsats gjennom foreldrestøttende tiltak er viktig for å redusere risikoen for samlivsbrudd. I enkelte tilfeller der barna ikke gis god nok omsorg, skal barneverntjenesten gi tiltak og sikre barnas omsorgssituasjon.

Partiet Sentrum vil:

- Sikre helsefremmende og forebyggende kommunale tjenester, herunder foreldrestøttende tiltak.
- Sikre at utsatte barn og familier får koordinerte og helhetlige tjenester.
- Styrke kapasiteten til familievernkontorene i bydelene

Barnevern

Utfordringer hos barneverntjenesten i Bergen må sees i sammenheng med nasjonale utfordringer. Barn og familier i kontakt med barneverntjenesten er mangfoldig. Barneverntjenesten skal være rustet og forberedt til å ivareta barn og de involvertes integritet og rettssikkerhet.

Det er et mål at tiltakene knyttet til barnevernet skal være preget av proaktive tiltak. Tiltakene skal også sette barnet og familiene deres i fokus. Endringer må også få sjanse til å virke. Det trengs altså systematiske tiltak for å forbedre barneverntjenesten i kommunen, som sikrer barn, ungdommer, familier, ansatte og samfunnet for øvrig.

Blant dette er det ønskelig at kompetanse og bemanning skal være høy, og at barnevernets tiltak skal være fundert på både fag og skjønn. Det er også et mål at de ansatte skal trives og føle seg trygg på jobb, slik at den store gjennomtrekken i Bergen kommune opphører.

Partiet Sentrum vil:

- Aktivt følge opp og styrke tiltak i og rundt barneverntjenesten
- Styrke bydelens veiledningstjeneste for ansatte i barneverntjenesten
- Gjennom kompetente frivillige etablere et pilotprosjekt hvor barn og unge i kontakt med barneverntjenesten skal møte en fast og trygg voksenperson som skal veilede dem gjennom, koordinere og sikre tilstrekkelig sosiale, økonomiske, helsemessige og pedagogiske vilkår. Rettighetslosene skal være uavhengige av barneverntjenesten i kommunen

Utdanning

Utdanning er bredt, sammensatt og omfattende. Kommunen skal tilrettelegge for et godt tilbud innenfor barnehage, grunnskole og SFO. Utdanning har mange funksjoner. Til dels er det et formål at skolen skal være sosioøkonomisk utjevnende og kompetanseutviklende, samtidig skal den også vekke nysgjerrighet og interesse for livslang læring. Det er også viktig å anerkjenne at mye utdanning skjer utenom skolesystemet. Den uformelle utdanningen er vanskeligere å måle, men like fullt verdifull.

Ungdomsskolen bør forberede for både yrkesfaglig og studieforbereende utdanningsprogram. Styrking av rådgivertjenesten er viktig for at elevene tar kunnskapsbaserte valg for videregående utdanning og etablere et bedre samarbeid med de videregående skolene i Bergen.

Grunnskole

Skolen er en viktig hverdagsarena utenfor hjemmet og skal sikre mulighet for utvikling, mestring, læring og trivsel.

Alle barn og unge har lik rett til å utvikle seg og lik rett til utdanning. Vi vil sikre en inkluderende og rettferdig utdanning som fremmer muligheter for livslang læring for alle. Satsing på skolebibliotekene vil kunne bidra til å utjevne forskjeller slik at alle har lik tilgang til bøker og et kreativt rom der sosioøkonomiske forskjeller blir utjevnet. Å inkludere skolebiblioteket aktivt i skolens pedagogiske arbeid vil motvirke utenforskap. Lærerne må ha

rammer som gjør det mulig å ivareta elevenes behov, samtidig som flere yrkesgrupper må inn i skolen for å ivareta sårbare barn og unge.

For Partiet Sentrum er kampen mot utenforskap en av de viktigste fokusområdene. Frafall i skolen er et stort samfunnsproblem. Derfor må arbeidet mot frafall i utdanningsløpet starte tidligere enn det gjøres nå. Å sikre at alle barn og unge har god lese- og skrivekompetanse når de går ut av grunnskolen bør være et absolutt hovedfokus for Bergensskolene. Utdanning er det viktigste verktøyet samfunnet har for å sikre at unge ikke havner utenfor arbeidslivet.

Partiet Sentrum vil:

- arbeide for å tilby alternative og supplerende arenaer for mestring, for elever som har behov for det
- sikre tilstrekkelig bemanning og kompetanse i skolen slik at alle barn opplever en trygg og inkluderende skolehverdag, med like muligheter for faglig utbytte
- at kommunen sørger for at skolene og barnehagene læres opp til å avdekke ekskluderende prosesser, mobbing og hatytringer
- arbeide for en gjennomtenkt bruk av digitale verktøy i skolen, der elevene får tilstrekkelig opplæring i å jobbe både digitalt og analogt. Lærere må kurses i å bruke digitalt utstyr på en hensiktsmessig måte
- at digitale læringsressurser skal finnes på både nynorsk og bokmål for å gi et rettferdig tilbud til alle
- styrke skolebibliotekene slik at de blir en aktiv og integrert del av det pedagogiske arbeidet
- ha øremerkede midler til leksegrupper. Skolene må få føringer for mengde timer og organisering
- øke satsing på utdanning for bærekraftig utvikling. Utarbeide praktiske undervisningsopplegg for alle trinn. Lærerne må kurses og få tid til å kvalitetssikre undervisningen.
- avlaste kontaktlærere ved å redusere leseplikten (undervisningstiden) med en time.
- at alle skolene i Bergen skal være dysleksivennlige
- opprettholde arbeidet med å bygge ut gratis SFO for 1.-4. klassinger over hele byen
- kommunen må følge opp varslingsrutinene for lærere som opplever vold og trusler på arbeidsplassen

Skolehelsetjeneste

Det helsefaglige blikket er viktigere enn noensinne, og derfor må tilgjengeligheten til helsesykepleierne i skolen styrkes. Helsesykepleier må være på skolen når elevene trenger det. Helsefremmende forebygging har aldri vært viktigere enn nå; både på systemnivå og på individnivå. Med god forebygging er det mindre å reparere. Mange vil inn i skolen med sine prosjekt og hjelp, men mye av dette kan helsesykepleierne gjøre dersom det blir satt av tid til det.

Det er Bergen kommune som har ansvar for at det er helsesykepleiere i de videregående skolene. Et bedre samarbeid med Vestland fylkeskommune er derfor nødvendig for å samle ressursene på en hensiktsmessig måte.

Partiet Sentrum vil:

- ingen helsesykepleier skal ha mer enn én skole å ha ansvar for
- alle skoler skal ha 100% tilgjengelighet på helsesykepleier til enhver tid
- på skoler som har mange elever med kort botid må det settes av ekstra ressurs til helsesykepleier
- Bergen kommune må følge de nasjonale retningslinjene for skolehelsetjenesten
- styrke skolepsykologtjenesten

Studentbyen Bergen

Studenter setter sitt preg på byen, og en viktig del av byen. Bergen som vertskap for mange tusen studenter må legge til rette for at Bergen er en god plass å være student i. Spesielt helsetilbudet er viktig for å ivareta unge voksne som skal stå på egne ben for første gang. Partiet Sentrum vil særlig ivareta studenter med kronisk sykdom og funksjonsnedsettelse.

Partiet Sentrum vil:

- utvide og supplere tilbudet av lesesalplasser for studenter
- ha tettere samarbeid mellom Bergen kommune og de høyere utdanningsinstitusjonene med særlig sikte på å rekruttere relevant kompetanse til kommunen gjennom Utdanning i Bergen
- styrke helsestasjonen for ungdom og studenter
- at studenter med kronisk sykdom og/eller funksjonsnedsettelse skal få en kommunal rettighetslos som skal tilrettelegge og koordinere kontakt mellom NAV, Lånekassen, Sammen og helsevesen under utdanning. Rettighetslosen skal også bistå mellom utdanning, arbeid og fritidstilbud

Helse og omsorg

En av de aller viktigste oppgavene kommunen har er å yte gode helse- og omsorgstjenester til innbyggerne. Partiet Sentrum vil prioritere et løft innenfor helse- og omsorgstilbudet i Bergen. Dette er ikke et felt det bør kuttes i, selv når økonomien er stram, men heller investeres i og bygges opp. Et godt helse- og omsorgstilbud bidrar til økt livskvalitet.

Alle skal ha tilgang til gode helse- og omsorgstjenester uavhengig av størrelsen på lommeboka. Bemanningen må styrkes og kontinuitet må sikres. Det skal være reell selvbestemmelsesrett i møte med det kommunale helse- og omsorgstilbudet.

Partiet Sentrum vil styrke det offentlige helsevesenet i Bergen kommune ved:

- å utvikle dagens foretaksmodell, slik at det styrende prinsippet er gode helsetjenester til pasientene, ikke økonomisk overskudd
- sørge for at det offentlige tilbudet er grunnpilaren både i spesialist- og primærhelsetjenesten, samtidig som det samarbeides godt og tett med organisasjoner og aktører utenfor det offentlig som supplerer kommunens tilbud som private ideelle - som har pasienten og ikke økonomisk overskudd som fokusområde.
- at kommunikasjon og opplysningsarbeid tilpasses den mangfoldige og flerkulturelle byen vår

- forbedre samhandling mellom kommunale tjenester, spesialisttjenester og innbyggerne
- redusere egenandelene i kommunale helse og omsorgstjenester basert på personens personlige inntekt og ikke på husholdningens totale inntekt
- styrke kapasiteten på hjemmetjenesten
- styrke hjemmetjenesten i bydelene
- heve den faglige kompetansen til ansatte i bydelenes hjemmetjeneste, blant annet med tanke på brukermedvirkning, etikk og lovverk
- *ha et rehabiliteringstilbud som tar den mangfoldige og flerkulturelle byen på alvor. Flere valgmuligheter i behandlingsform vil kunne gjøre tilbudet aktuelt for flere som trenger det. Særlig der det er nødvendig å ha med pårørende/foreldre*
- at alle under 26 år får tilbud om gratis prevensjon
- sikre gode og tilgjengelige lavterskeltilbud for seksuell og reproduktiv helse
- sørge for et godt helsetilbud for innsatte i fengsel
- styrke overgrepsmottaket for å sikre bedre oppfølging av ofre for voldtekt og seksuelle overgrep
- tilby gratis HPV-vaksiner til alle under 30 år
- styrke frisklivssentraler og folkehelsekoordinatorer.
- styrke dagens tilbud med fysio-, ergoterapi og logopedi, og få ned ventetiden.
- sørge for at mennesker med nedsatt funksjonsevne sikres tilgang til relevant kunnskap og rådgivning om seksualitet og seksualtekniske hjelpemidler, herunder også fokus på fertilitetsproblematikk.
- at mennesker med nedsatt funksjonsevne og kroniske lidelser prioriteres ved fordeling av vaksiner i pågående og fremtidige pandemier.
- At personer med nedsatt funksjonsevne IKKE skal plasseres ufrivillig på sykehjem.
- At personer med nedsatt funksjonsevne IKKE skal "samlokaliseres med andre. funksjonshemmede i egnede bemannede boliger" eller omsorgsbolig ufrivillig.
- At helsehjelp skal kunne "bakes inn" i en BPA-ordning, for å sikre helhetlig tilbud og retten til et likeverdig liv. HSY+, Hjemmesykepleien pluss, er ikke et reelt alternativ til BPA.
- styrke helse- og behandlingstilbudet til transpersoner i kommunehelsetjenesten
- etablere en helsestasjon for kjønns og seksualitetsmangfold i Bergen, med et komplett behandlingstilbud for personer med kjønnsinkongruens, inkludert medisinsk behandling

Eldreomsorg

En aldersvennlig politikk legger til rette for at eldre kan leve gode liv, mestre hverdagen og få bidra i samfunnet så lenge man ønsker. Det skal være trygt og helsefremmende å bo i Bergen, også for kommunens eldre. Å sikre muligheter for meningsfull aktivitet og sosiale relasjoner er spesielt viktig. Partiet Sentrum ønsker en opprustning av Bergens eldreomsorg.

Partiet Sentrum vil:

- at eldre skal føle seg trygge og ha muligheter for meningsfull aktivitet og sosiale relasjoner, også gjennom et godt kulturtilbud
- fremme en aldersvennlig politikk der Eldres egne ressurser i større grad tas i bruk
- redusere bruk av ufrivillig deltidsstillinger i eldreomsorgen
- styrke bemanningen i sykehjemmene

- sette opp tempoet på utbygging av nye sykehjem og rehabilitering av eksisterende
- at det skal være tilstrekkelig med sykehjemsplasser i nærmiljøet for alle som trenger
- inngå tett samarbeid med aktører som tilbyr besøksvenn for eldre
- sørge for rett legemiddelbruk ved sykehjem og helsehus
- sikre at sykehjemsplasser har enerom med bad
- jobbe for at eldre som mottar tjenester i hjemmet i størst mulig grad får faste personer å forholde seg til
- sikre et mangfoldig botilbud, slik at eldre kan bo i tilpasset/egnet bolig
- tilrettelegge løsninger for at eldre som ønsker det, skal kunne bo lenge i hjemmet sitt. Tilpasning av bolig når funksjonsnivå endrer seg må være enkelt og raskt tilgjengelig
- at alle som trenger det skal få tilbud om plass ved helsehus eller sykehjem
- sikre valgfrihet og kvalitet på mat- og ernæringstilbudet til eldre
- at eldre som ikke er på nett, skal få tilbud om å motta informasjon om sine rettigheter, samt kommunens og bydelenes tilbud rettet mot eldre, per telefon eller tradisjonell post
- at alle som ønsker skal få et tilbud om fysisk aktivitet tilpasset egne ønsker og behov
- at behov for mening, håp og tro dekkes for eldre både på institusjon og blant brukere av hjemmetjenesten
- at eldre som har behov for helse- og omsorgstjenester i kommunene, skal ha de riktige tjenestene i tilstrekkelig omfang og til rett tid
- at rettighet til BPA ikke faller bort når man fyller 67 år
- sørge for at tilbud om møteplasser for eldre gjenspeiler mangfoldet blant eldre i byen vår. Tilbudet må også oppleves relevant og tilgjengelig for eldre fra minoritetsgrupper
- sørge for at eldre LHBT+-personer får gode levevilkår i
- styrke seniorsentrene og frivillighetssentralene spesielt rettet mot minoriteter
- styrke samarbeid med frivillige organisasjoner
- sikre at ansatte i eldreomsorg har god språk- og kulturforståelse
- støtte helsebad til eldre og mennesker med nedsatt funksjonsevne
- utvide åpningstidene ved dagsentrene til kvelder og helger
- utarbeide, gjennomføre og offentliggjøre jevnlig bruk- og pårørendeundersøkelser i eldreomsorgen, både for hjemmeboende og beboere på sykehjem
- sikre demensteam i alle bydeler
- at alle som ønsker og har behov for fastvakt skal få det, ingen skal dø alene på institusjon
- løfte frem den helsebringende effekten som demenskoen har.

Psykisk helse

Å fremme en god psykisk helse gjennom hele livet er en av kommunens viktigste oppgaver. Partiet Sentrum ønsker et kommunalt krafttak for psykisk helse i Bergen. Både forebyggende tiltak og behandlingstilbudet må styrkes. For å lykkes med dette arbeidet må kommunen samarbeide godt med aktører som har mye kunnskap på feltet, som Mental Helse.

Personer med nedsatt funksjonsevne/kronisk sykdom som og har psykiske helseutfordringer opplever alt for ofte å bli en kasteball i systemet. Psykisk helse er viktig for alle, og for personer med psykiske helseutfordringer så kan også dette også påvirke livskvaliteten og den fysiske helsen.

Partiet Sentrum vil:

- gjennomføre et kommunalt krafttak for psykisk helse
- jobbe mot en nullvisjon for selvmord
- utvide åpningstidene til rask psykisk helsehjelp og bygge ut tilbudet i alle bydeler
- etablere lavterskel psykisk helsetilbud i alle bydeler
- utvide tilbudet om rask psykisk helsehjelp til alle over 16 år
- bedre kapasiteten slik at DPS-ene kan gi et tilbud til flere av de som har behov for det.
- ha en helhetlig tilnærming til helsen for personer med nedsatt funksjonsevne, hvor dialog og samarbeid mellom somatikk og psykiatri må styrkes slik at pasienter med kroniske sykdommer/nedsatt funksjonsevne og psykiske helseutfordringer ikke blir en kasteball mellom somatikk og psykiatri.
- Utvikle et tverrfaglig tilbud for kronisk sykdom, nedsatt funksjonsevne og psykisk helse
- kreve flere døgnplasser i de psykiatriske sykehusene
- styrke tilbudet ved nasjonal behandlingstjeneste for sansetap og psykisk helse
- legge til rette for at yrkesgrupper som jobber med mennesker kan tilbys kurs i selvmordsforebygging
- støtte opp om selvmordsforebyggende tiltak blant LHBTI+-personer.
- styrke kompetansen og kunnskapen om LHBT-personer i BUP - for mange som ikke skjønner virkelighetene skeive lever med.

Ruspolitikk

Partiet Sentrum vil at Bergen skal ha en kunnskapsbasert ruspolitikk, som motvirker utenforskap, fremmer menneskeverd, og hjelper de som rammes av helseskadelig rusmiddelbruk og avhengighet. Hjelp, ikke straff må ligge til grunn.

Partiet Sentrum vil:

- støtte innføring av lokal rusreform, hvor oppbevaring av doser til eget bruk avkriminaliseres
- fremme kunnskapsbasert rusforebyggende arbeid i skolen, med faglig oppdatert fokus på fysisk og psykisk helse
- gi rask og kompetent hjelp til rusavhengige og deres pårørende når de oppsøker det offentlige hjelpeapparatet
- gi rusavhengige bedre tilgang til bemannede sprøyterom, med tilbud om rusmiddelanalysetjeneste
- gi alle som oppsøker det, kvalitetssikret hjelp til avrusning, og til å etablere nye nettverk dersom det er behov for dette
- sørge for at kommunen etterfølger FNs standarder om at all ruspolitikk skal bygge på faktabasert forskning
- styrke ettervernet i perioden etter avrusningsbehandling
- at ideelle helsetilbud for rusavhengige drives videre med kommunal støtte

Fastlegeordningen og legevakt

Fastlegene har høy arbeidsbelastning, særlig knyttet til legevakt og pasientantall. Fastlegeordningen er selve ryggraden i helsetjenesten. Den har en portvaktfunksjon, ved å sortere ut pasienter og problemstillinger som trenger utredning og behandling i spesialisthelsetjenesten. Vi vil styrke fastlegeordningen for å gi fastlegene mer tid til hver pasient og bedre muligheter til å holde seg faglig oppdatert.

Partiet Sentrum vil:

- bedre rammevilkårene til fastlegene
- at legevakten er integrert i fastlegeordningen med kompensasjon for vaktberedskap
- legge til rette for at ingen fastleger skal ha ansvar for mer enn 800 pasienter på sin liste, for eksempel ved å øke antall hjemler
- etablere et døgnåpent tilbud med legevaktfunksjon i tilknytning til lavterskeltilbudene i sentrum
- etablere lokale helsesentre med legevaktfunksjoner på kveld og i helgene flere steder i byen
- på sikt jobbe for lokalmedisinsk senter med fast ansatte fastleger i hver bydel

Kvinnehelse

Forskning viser store forskjeller mellom kjønn i helsetilbudet, og i Bergen kommune er det store mangler på kommunale helsetilbud rettet mot kvinners helseutfordringer. Partiet Sentrum vil jobbe for en kompetanseheving og satsing på dette feltet.

Partiet Sentrum vil:

- styrke forskningen på kvinnehelse *slik at forskjellene mellom helsetjenestene blir utjevnet*
- arbeide for god dekning av gynekologer med flerkulturell kompetanse, slik at fastleger enkelt kan henvise kvinner som har behov for det til disse
- at informasjon om kvinnehelse, seksuell helse og tilbud om gratis prevensjon skal være en del av introduksjonsprogrammet for kvinner
- innhente innspill fra pasientorganisasjoner for og best mulig legge til rette for gode helsetilbud for de ulike kvinnehelse utfordringene

Svangerskap, fødsel og barsel

Bergen er en trygg by å bli foreldre i. Men ved å ikke bevilge nok midler til at vi kan styrke dagens fødetilbud, bemanne opp slik at det alltid er nok folk tilgjengelig, utvikle faget, beholde ansatte i fulltidsstillinger og hegne om den fødende og hennes familie på en god måte, vil vi tape mye.

Vi trenger alle jordmødre og barnepleiere vi har, vi trenger at de trives og kan utføre jobben sin på en god måte. Vi trenger ikke flere oppsigelser, utrygge mødre og organisasjoner som roper, og ikke blir hørt.

Partiet Sentrum vil jobbe for å bygge opp det offentlige fødsel- og barseltilbudet, slik at alle har tilgang til gode og trygge tjenester, uavhengig av egen lommebok. Nok penger, nok folk og nok plass må være de bærende prinsippene i dette arbeidet.

Partiet Sentrum vil:

- all helsehjelp og forebyggende arbeid i svangerskaps-, fødsels-, og barselomsorgen må ta utgangspunkt i forskning, kvinners ønsker og jordmødres erfaringer
- sikre at Bergens svangerskaps-, fødsels- og barselomsorg organiseres slik at kvinner får tilbud om en helhetlig omsorgsmodell med kontinuitet
- at Bergen kommune skal ansette flere jordmødre og doulaer, også flerkulturelle
- *Videreføre Doulaprosjektet - Gravid, sårbar og ny i Norge*
- stanse de planlagte reduksjonene i antall liggedøgn på sykehus for kvinner i barsel- redusert liggetid må være frivillig og kun hvis det er et reelt oppfølgingstilbud fra kommunen og samarbeide med helseforetakene for å teste ut ulike modeller som tilbyr kontinuitet
- sikre at alle kvinner og deres ledsagere/partner tilbys fødsels- og foreldreforbereidende kurs av høy kvalitet som gjør at kvinner blir i stand til å ta informerte beslutninger i svangerskap, fødsel og barseltid
- alle kvinner som gjennomgår spontanabort må sikres oppfølging fra helsepersonell og tilbys samtale med jordmor
- at Bergen kommune tilbyr alle barselkvinner hjemmebesøk av jordmor innen ett-to døgn etter hjemreise i tråd med anbefalingen i de nasjonal faglige retningslinjene for barselomsorgen
- sikre sømløs overgang for den nybakte familien mellom sykehus/fødested og helsestasjon, ved bedre systemer og sikker overføring av informasjon digitalt mellom helsetjenestene
- sørge for nok ressurser til at alle kvinner sikres tilgang til en ammekyndig helsestasjon
- sørge for at ammeveiledning er tilgjengelig for alle også utenom helsestasjonens åpningstid, og at frivillige organisasjoner som "Ammehjelpen" og *Amathea* sikres driftstilskudd
- prioritere å etterutdanne og ansette relevant helsepersonell for å sikre at alle kvinner møter ammekyndig helsepersonell
- at alle skal få gratis tilbud om sjekk og opptrening hos fysioterapeut med kompetanse i kvinnehelse etter fødsel – og i svangerskapet ved behov
- sikre alle kvinner en strukturert etterkontroll/seksukerskontroll gjennom automatisk innkalling til dobbelttime hos helsepersonell som har hatt ansvar for kvinnen under svangerskapet
- at familier med særskilt behov (som f.eks ved komplikasjoner relatert til svangerskap eller barsel) tilbys praktisk hjelp og avlastning

Barns helse

Helsestasjon, helsesykepleiere, barnehage og skole er nøkkelfunksjoner for å fange opp utsatte barn og iver sette tiltak for å sikre god fysisk og psykisk helse. Disse tjenestene må alltid sikres gode rammebetingelser.

Forebygging rettet mot barn og unge handler først og fremst om å legge til rette for et godt oppvekstmiljø for alle. Dette handler om informasjons- og holdningsarbeid, samt konkret arbeid for å skape gode, trygge lokalsamfunn.

Rus- og psykiske helseplager blant ungdom er en folkehelseutfordring. Lett tilgjengelige og fleksible tjenester er en forutsetning for å nå inn med rett hjelp.

Familier med barn med nedsatt funksjonsevne har ofte omfattende behov og hverdagsbelastning som er mye høyere enn andre. Her kjenner familiene sine individuelle behov og skal bli tatt på alvor når de ber om hjelp. Det er ikke slik at foreldre må skille lag for å motta bistanden, måtte kjempe for hvert eneste tiltak familiene skal få og bli syke av denne belastningen. Det er ingen løsning som fungerer for alle disse familiene. For noen kan BPA være best, andre er avlastningsplass best og noen tilfeller andre mer omfattende tilbud best.

Partiet Sentrum vil:

- styrke helse- og sosialtjenesten i skolen, blant annet gjennom økt tilstedeværelse av helsesykepleiere og annet helse- og sosialfaglig personell
- sikre at Bergen kommune kan tilby åpne og gratis fritidstilbud med særskilt fokus på de som står utenfor annen organisert fritidsaktivitet med tanke på psykisk helse
- øke kompetansen om blant annet spiseforstyrrelser og bekymringsfullt skolefravær i den kommunale helsetjenesten og sikre et godt, tverrfaglig tilbud
- jobbe målrettet for økt kunnskap om psykisk helse og psykiske helseplager, deriblant hvordan møte sosiale mediers påvirkning på barn og unges psykiske helse
- styrke Bergen kommunes lavterskeltilbud til ungdom og unge voksne
- Styrke tilbudet om psykisk helsehjelp på universiteter og høyskoler i Bergen
- sikre en helhetlig tverretattlig oppfølging av ungdom med rus- og psykiske helseutfordringer
- sikre innsats for tverrfaglig samarbeid i barnehager og skoler for å fange opp psykisk uhelse og fremme kontakt med hjelpeapparatet på et tidlig tidspunkt
- øke normtallet for helse- og sosialtjenester i skolen
- som et forebyggende tiltak for utsatte barn og unge må man styrke den kommunale barneverntjenesten, samarbeid med private ideelle og begrense samarbeidet med profitt-drevne private aktører
- opprette flere heldøgnsplasser i barne- og ungdomspsykiatrien
- sørge for lengre åpningstider på helsestasjon for unge
- sikre flere individuelle tiltak for pårørende, barn og unge med nedsatt funksjonsevne
- sørge for at pårørende til barn med alvorlig sykdom, kronisk sykdom og nedsatt funksjonsevne får lovfestet krav om å få informasjon om hvilke rettigheter dette vil kunne medføre. Etablere en "rettighets los" som kan bistå med brukerhjelp, økonomisk støtte, utfylling av skjema og lignende.

Frivillighet, kultur, aktivitet og tro

Frivilligheten har lange tradisjoner og står sterkt i Norge. De ideelle og frivillige organisasjonene fyller viktige funksjoner og bidrar til utvikling av demokratiet og samfunnslivet for øvrig.

Frivilligheten har en egenverdi. Det å være frivillig gir sterkere fellesskap, forebygger utenforskap og er en viktig lærings- og inkluderingsarena som gir rom for mangfold og tilhørighet.

Frivillighet, kultur og idrett kan supplere, men skal ikke erstatte det offentlige tjenestetilbud. Alle borgere skal kunne kjenne seg trygge på aktiviteten de går til. Kommunen har et selvstendig moralsk og politisk ansvar for å drive tilstrekkelig kontroll med tanke på etterlevelse av tilrettelegging og mangfold, spesielt i tilfeller av trakassering og diskriminering.

Gode rammebetingelser

Vi ønsker forutsigbare rammebetingelser rundt det frivillige og private ideelle arbeidet slik at aktørene skal bruke tiden på verdifulle aktiviteter.

Partiet Sentrum vil:

- ha forutsigbare samarbeidsavtaler mellom kommunen og ideelle aktører.
- legge til rette for at det finnes koordinatører i kommunen som bistår frivillig sektor.
- at ideelle aktører inviteres til dialog for å møte kommunens samfunnsutfordringer, lage egne strategier med målsetting om ideell vekst.
- at idrettslag, kommune og skole må sammen jobbe for at barn og unge med funksjonsnedsettelse får et godt tilbud hvor de kan utfolde seg gjennom fysisk aktivitet, kreativt og og mangfoldig.
- sikre gode, forutsigbare og trygge økonomisk rammevilkår for kulturlivet, idretten og all frivillighet i Bergen.
- sørge for ordninger som gir alle uavhengig av lommebok mulighet til å ta del i kulturlivet, tros- og livssyn, idretten og øvrig frivillighet
- sikre gode møteplasser mellom kommunen, bydelen og frivilligheten
- Ha forutsigbare samarbeidsavtaler mellom kommunen og frivillige aktører
- Legge til rette for godt samarbeid mellom bydeler og frivillige aktører, for å i fellesskap finne gode løsninger på lokale utfordringer
- Øke satsning på frivillighetssentraler.
- støtte lokallagene til rådgivningstjenester innen psykisk helse og rus, som i har fått avslag på tilskuddsordningen i 2023.

Møteplasser

Alle barn og unge bør ha tilgang til møteplasser for utøvelse av hobbyer og fritidsinteresser på egne premisser sammen med jevnaldrende og likesinnede. Slike møteplasser er en stor ressurs for å skape vennskap, og bør støttes opp om på lik linje med idrett og andre fritidsinteresser.

Partiet Sentrum vil:

- at universell utforming skal være gjeldende på alle arenaer, for å sikre tilgjengelighet for alle
- styrke satsingen på åpne møteplasser, med fokus på aktivitet og mestring, for og av barn og ungdom med tilstedeværelse av trygge voksne.
- at kultursektoren og skolen skal samarbeide tett slik at bredden av ulike fritidstilbud presenteres for elevene i skoletiden.
- at skoler, biblioteker, samfunns- og kulturhus, idrettsanlegg og friluftsområder skal være rimelige og tilgjengelige for frivilligheten.
- at utleie skjer på like premisser, der all ungdomskultur bli ivaretatt, uavhengig av interesseområde. jobbe for å lage "tredjeplasser" ("thirdplaces") til elever i byen,

særlig med hensikt på elever i ungdomsskole og videregående i bydeler hvor mange unge bor trangt.

- Etablere tilskuddsordning for frivillige organisasjoner til å søke om midler for universell utforming.
- Bygge flere møteplasser på tvers av kultur, alder, tro og livssyn.

Kultur

Partiet Sentrum vil:

- samarbeide tett med festivaler og konsertarrangører for å sikre at parker, idrettsarenaer og offentlige rom kan benyttes til scenekunst
- styrke kulturskolen i Bergen og opprette flere plasser
- øke kommunens driftstilskudd til kunst- og kulturaktører
- styrke kommunens bibliotektilbud
- kulturliv- og tilbud må være universelt utformet og tilgjengelig for alle, Bergen kommune må stille tydelige krav om dette til de som mottar støtte
- gjøre kommunale bygg og plasser tilgjengelig for kulturutøvelse
- styrke den lokale pressestøtten
- gi barn og unge gratis inngang på alle kommunens museer
- arbeide for flere rusfrie møteplasser og kulturscener
- jobbe for bred representasjon av minoriteter og kvinner i kulturlivet
- kulturminner og verneverdige bygg må gjøres tilgjengelige for alle og følge prinsippene for universell utforming
- sikre gode møteplasser mellom kommunen, bydelen og frivilligheten
- ha utleiordninger for utlei av datamaskiner og lignende utstyr, slik at flere kan delta på f.eks. LAN og e-sport øvelser.
- at fritidsklubber, biblioteker og lignende offentlige tilbud tilpasses interesse for dataspill og analoge spill og annen kultur, både med kompetanse, og riktig utstyr og åpningstid.
- jobbe for at alle kan benytte samme billett bestillingssystem ved kulturarrangementer
- satse på etablering av et skeivt kunst- og kultursenter
- satse på tilbud som demens koret

Idrett og friluftsliv

Partiet Sentrum vil:

- samarbeide tett med idretten og sikre nok tilgjengelige arealer og lokaler, med tilgjengelighet også for små grupper
- jobbe for utbygging av nye flerbrukshaller
- jobbe for reduserte egenandeler til idrettslag, og utlån av nødvendig utstyr, i områder av byen med lav deltakelse
- sørge for gode og tilgjengelig lokaler for idretts- og kulturlivet
- sikre god tilgang til svømmehaller over hele byen
- redusere byråkratiet som idrett og annen frivillighet i dag møter på i kontakt med Bergen
- øremerke midler til fritidsklubber
- gjennomføre en kartlegging av Bergens fritidsklubber, inkludert universell utforming og bruk av ledige/tilgjengelige kommunale lokaler

- Legge til rette for samarbeid mellom skole og fritidsklubber, og annet frivillig arbeid for barn og unge
- At idrettslag og andre som driver fritidsaktiviteter for barn og unge skal samarbeide med lokale skoler, særlig om aktiviteter for barn med funksjonsnedsettelse
- jobbe for merking av gang- og sykkelvei.

Tro- og livssynspolitikk

Partiet Sentrum er et livssynsåpent parti. Vi har ingen tilknytning til noen bestemt religion eller livssyn. Religiøs tilknytning er et menneskerett, og i et mangfoldig Norge mener vi det skal være fellesskapets rolle å sørge for at livssyn får sin naturlige plass. Også i det offentlige rom. Eneste forutsetning må være at det ikke går på bekostning av andre menneskerettigheter.

Partiet Sentrums standpunkt rundt å være livssynsåpent innebærer en aktiv politikk som rommer alle menneskerettigheter, og regulerer når det er et anspent forhold mellom dem.

Partiet Sentrum vil:

- styrke kommunal støtte til trossamfunn.
- sikre at også trossamfunn får tilgang til offentlige rom der det trengs, og tas med i planleggingen av nye befolkningsentre.
- bidra til nødvendig vedlikehold av livssyns relaterte kulturminner og viktige bygninger.
- Styrke livssynsdialog på tvers av religioner og livssyn.
- Sikre barn og unges rett til utfoldelse av tro og livssyn
- sikre at eldre og minstepensjonister får et tilstrekkelig kulturtilbud
- Støtte opp om program for utbrytere av lukkede livssyn- og trossamfunn